

A TENGERPART

NAPILAP.

V. évfolyam.

FIUME, szerda, 1908. március 18.

64. szám.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Vicolo dell'Ospedale. (Új Wurzer ház). I. em.
TELEFON 229. SZÁM.

Előfizetési ár:
Egész évre . . . 24 kor. Negyedévre . . . 6 kor.
Félévre . . . 12 kor. Egy hónapra . . . 2 kor.
Egyes szám ára 6 fillér.

HIRDETÉSEKET
a kiadóhivatal mérsékelt áron számít.
Hivatalos hirdetések 6 hasábos petit sorja 40 fillér.

A Villa Giuseppe.

A Villa Giuseppe eladó. Ezt halljuk minduntalan, amióta egykori ura, József főherceg behunyta a szemét. Eladó a fiumei paradicsom s nincs, aki megvegye. A városban megvolt a jóakarát. Vagy ötször kért halasztást a főhercegi uradalomtól, hogy meggondolja a telekvásár kérdését. S a hosszú halogatásnak, terminushosszabbításnak most az az eredménye, hogy a városi pénzügyi bizottság megtört szívvel konstatálja, hogy szó sem lehet a paradicsomkert vásárlásáról. Nincs pénz! A város anyagi szonyai nem engedik, hogy ilyen nagyszabású költelezésbe verje magát. Még talán egyél kötelezettségeinek sem tud eleget tenni. Eze után több, mint bizonyos, hogy a rappresmanza is hasonlóképpen veszi tudomásul a kellemetlen tény. S a Villa Giuseppe továbbra is eladó marad s ki tudja, kinek a birtokába megy át.

A kormány többször tervezte József főherceg kertjének a megvásárlását. Először Nákó Sándor gróf fiumei kormányzó sürgette a kormánytól ennek értékes teleknek állami tulajdonba való átvételét. Kulturpalotát szeretett volna teremteni Fiumében, hogy a fiumei magyar társadalom, a magyar művészetnek és irodalomnak hajléka legyen a magyar tengermetléken. A kormány hajlandónak is mutatkozott a kulturpalota megteremtésére. Hiszen csak végig kell lapoznunk az akkori félhivatalos oldalain, megtaláljuk benne az öre vonatkozó közleményeket, amelyek arról tanuskodnak, hogy a kormánynak határozott szándéka volt a Villa Giuseppe telkét megvásárolni. Azután félbemaradt minden. Miért? Senki sem tudja. Egyesek úgy vélik, hogy Fiume városának országgyűlési képviselője interveiót a miniszterelnökkel, hogy a kormányt szándékától eltérítse. Az volt a terve, hogy a Villa Giuseppe megvásároltatja, Fiume városával, a melynek állítólag előjogai vannak a főhercegi kertre.

A város ajánlatot is kapott a főhercegi jószágkormányzóságtól. Az ajánlat a végletekig méltányos és kedvező volt. Fiume városa azonban még sem tudta megvásárolni a telket. A pénztára üresen állott, hogy gondolhatott hát ilyen nagyszabású telek vételére? Ekkor valami amortizációs tervet eszelt ki, amely azonban cseppet sem volt kedvező az ajánlattevő főhercegi jószágkormányzóságnak. Nem papiros kötelezettséget, hanem pénzt kellett volna a Villa Giuseppe fejében letenni, s mint-hogy Fiumének mindene van csak pénze nem, a kormányhoz fordult kölcsönért. Ezt a kölcsönt nem lehetett nyébe fűtés ezért monddta ki a városi pénzügyi bizottság, hogy a város tekintettel kedvezőtlen anyagi viszonyaira, kénytelen a Villa Giuseppe megvásárlását eltekinteni.

A város tervezetéseit közepette más tervek is merültek föl az óriási kiterjedésű telek

értékesítésére. Így például budapesti vállalkozók hatalmas szállók, illetőleg penziók létesítését tervezték. Egy magyar író azt az eszmét vette fel, hogy a Villa Giuseppe nagy üdülőhelyet teremtsünk, ahol remek szanatórium, villák, szállók emelkedhetnének részint a kertben, részint a környékén. Erre a célra részvénytársaság alakulhatna 10 koronás „Shers“-ekkel. S bizonyosan akadnának is sokan, akik pénzüket 5—6 százalék kamatot jövedelmező ilyen vállalkozásba fektetnék. Természetesen a magyar író terve is csak terv maradt.

A megoldásnak nem is ez a módja. A kormány térjen vissza régi tervéhez. Vásárolja meg a Villa Giuseppe telkét s építtesse meg a magyar kulturpalotát. A telek többi részét pedig parcellázza s adja át méltányos áron magyar embereknek, akik amortizációs kölcsönökkel a tisztviselőtelepek példájára juthatnak ily módon saját házhoz. A magyar tisztviselők közül igen sokan ma Szusákon, tehát horvát területen kénytelenek lakni. Mert Fiumében nincs lakás. S ez a kényszerköltözökös megfosztja őket még attól is, hogy Fiumében (a Kuria döntése folytán) politikai jogaikat gyakorolják. Ha a magyar tisztviselők Szusákról Fiuméba költözhetnek át, ezzel megerősödik számban és erőben a fiumei magyarság. Ez pedig fontos állami érdek, amelyért érdemes volna azt a csekély áldozatot megfizetni.

A német császár Albániáról. A *Mattino* közlése teszi azt a beszélgetést, amelyet Andria herceg szenátor 1903-ban az akkor Apuliában tartózkodó Vilmos császárral folytatott. Vilmos császár már akkor határozottan fölhatalmazta Andria herceget, hogy beszélgetésüket nyilvánosságra hozza, de a herceg mindaddig nem élt ezzel az engedelemmel. A beszélgetés első része a francia kormány marokkói politikájára vonatkozott, második része pedig Olaszországnak a hármasszövetséggel szemben való állásáról szólt. Vilmos császár a beszélgetés folyamán Olaszország irányában való meleg érzelmének, szimpatiajának, barátságának adott kifejezést. A császár szeretetreméltósága és nyíltsága által fölbátorítva, Andria herceg a következőket mondta:

— Ha a hármasszövetség Olaszországban ma kevésbé népszerű, mint régebben volt, akkor ennek kevésbé Németországnak Olaszországgal szemben folytatott politikája az oka, mint inkább Magyarország-Ausztriának az adriai tengerre és a Balkán félszigeten folytatott politikája.

Andria herceg fejtegetését a következő szavakkal fejezte be:

— Segítsen, felséged, hogy hazám jogait visszanyerje és minden olasz ember áldani fogja önt és a hatalmas Németországot.

Vilmos császár, így folytatja a herceg, tágra nyílt szemmel nézett rám, kezét a vállamra tette és így szólt:

— Legyenek meggyőződve, hogy Magyarország-Ausztriának nincsen semmiféle szándéka Albániával.

Majd így folytatta a császár:

— Meghatározom önt arra, hogy a parlamentben levő társainak és az újságírók között levő barátainak mondja meg, hogy a német császár biztosította önt arról, hogy Magyarország-Ausztriának semmiféle szándéka sincsenek Albániával.

A beszélgetés ezzel véget ért. Amikor a herceg már távozni akart, a német császár még egyszer így szólt hozzá:

— Jól megértett engem? Fölhatalmazom önt arra, hogy beszélgetésünket egész terjedelmében közlétegye.

A herceg elérkezettnek vélte az időt arra, hogy a német császárral folytatott beszélgetést most közlétegye.

Az új ipartörvény

és a kereskedelmi alkalmazottak.

Az alkalmazottak eme nagy csoportjához tartozó munkásokat, — kiket a kereskedelmi és a mai ipartörvény fontosabb teendőkké megbízott alkalmazottaknak nevez, — a tervezet 381. §-a taxative sorolja fel, belevéve a csoportba az igazgatókat, a gyári mérnököket, műszaki tisztviselőket is és megtoldja a sorozatot az árusítást teljesítő bolti segédekkel. A taxative felsorolás fentartása nem ajánlható, mert az idővel számos perre és új döntvények alkotására fog vezetni, midőn majd a magán tisztviselők oly elnevezésű válfajai fognak keletkezni, aminek címei a törvényben felsorolva nincsenek. Általános körülírással kellene tehát a törvényben meghatározni, hogy mely munkakört betöltő alkalmazottak minősítendők fontosabb teendőket teljesítendőknek. A „magántisztviselő“ elnevezést pedig a törvényben mellőzni kell, mert az ipari és kereskedelmi alkalmazottakon kívül még igen sok oly magán tisztviselő van, kikre e törvény hatálya nem terjed ki. Ez okból a minden fajta magántisztviselő jogi helyzetét, nem is az ipartörvényben, hanem külön törvényben kellene szabályozni.

Az ipari és gyári munkások és a jelen fejezetben megnevezett alkalmazottak jogi helyzete tekintetében a tervezet két fő eltérést állapít meg; az egyik a *szabadságidő* a másik a *felmondás* tekintetében állt fenn. Iparossegéd és gyári munkás fizetésének élvezése mellett adandó szabadságidőre nem tarthat igényt, ellenben a kereskedősegédnek és az iparban és kereskedelemben alkalmazott magántisztviselőnek ehhez való igényét a törvény megállapítja. És pedig az első tíz szolgálati évben az évi szabadságidő 14 nap, a tiztől huszadik évig 21, husztól huszonöt évig 28, a harmincadik évig 35, ezen szolgálati időn túl pedig 42 nap. Az ipari munkások a tervezet tekintetben való mostohaasága miatt joggal fognak zúgolódni, de még inkább zúgolódhatnak a 285. §. hatálya alá eső kereskedelmi és ipari alkalmazottak. Ebben a pontban ugyanis az az abszurdum van dekretálva, hogy ha a munkaadónak csupán egy olyan alkalmazottja van, akit sem ő maga, sem más nem helyettesíthet, ezt a szabadságoláshoz való igénytől szerződésileg elűtheti. Most már hány oly kereskedelmi és iparivállalat van, melynek csak egy igazgatója, egy mérnöke, egy könyvelője van, kinek munkáját más, a munka természeténél fogva nem végezheti, kik tehát a szabadsághoz való igénytől elűthetők, holott rendszerint ezek sokkal jobban kifáradnak abban a munkában, melyet más cégnél 2—3 egyén végez. Vagy szükséges a szabadságolás törvényileg való biztosítása, vagy nem szükséges. De ha a törvény hozás szükségesnek itéli, legyen igazságos és terjessze ki az ehhez való jogot, a tervezet 381. §-ában felsorolt összes alkalmazottakra.

A *felmondási idő* komplikált módon van megállapítva és 390. §-e szempontból egyszerűsítést igényel. A három első hónapban a fel-

mondási idő — tekintet nélkül a fizetés összegére — 14 nap, de ezen idő eltelté után a felmondás a fizetés magassága szerint igazodik. És pedig a 2400 koronánál nagyobb fizetést nem élvező alkalmazott felmondási ideje öt évi szolgálati időn belül hat hét, ettől tíz évig három hó, tíz évig hat hó és tíz évi szolgálat után egy év. Ezek a skálák sok komplikációt, következképp sok pert fognak okozni, aztán nem is igazságos, hogy például az igazgatónak vagy a mérnöknek is csak annyi legyen a felmondási ideje, mint a vele ugyanannyi ideig szolgáló, 2400 koronánál több fizetést húzó alantasabb alkalmazottnak.

Nevezetes intézkedés a felmondásra nézve az, hogy a munkaadó a tervezetben fixizált felmondási időknél rövidebbeket a maga részére szerződésileg sem köthet ki. Hiszen bizonyos, hogy szükség van annak meggátolására, hogy lelketlen, emberhúzó munkaadók szerződésileg ne biztosíthassák maguknak alkalmazottjakkal szemben annak kenyerétől való rögtönös megfosztását, de aztán tulzába sem szabad vinni a dolgot. Pedig nagy tulzás a 6—12 hónapos felmondási idő le nem szállítása is teljesen megfelelne a humanizmus követelményeinek, ha a minimális hat felmondási időt meghaladó felmondásoknak szerződésileg csak felére való redukálhatóságát mondaná ki.

UJDONSÁGOK.

Braun Márkus

a visszavándorlásról.

A pénzügyi válság. — Elnökválasztás. — Tröszt vagy nem tröszt.

Braun Márkus, az Egyesült-Államok külön bevándorlási felügyelője érdekes kijelentéseket tett egy fővárosi lap munkatársa előtt. Különösen a visszavándorlásról mondott érdekes megfigyeléseket.

Épp ma este közli egy távirat, hogy Oderberg felől ismét 1500 visszavándorló érkezett Ruttkára. Még mindig az amerikai pénzügyi válság hatása ez? — kérdezte az újságíró.

— Mindenesetre, de nem egyedül. A pénzügyi válságon kívül az elnökválasztási harcnak része van a visszavándorlásban. Az elnökválasztási mozgalom mindig redukálja a munkát. Ilyenkor mindig apad a bevándorlás és nagyobb a visszavándorlás. Aminek természetes oka van. Az új kormány új tarifa-programmal jöhet s a vállalkozás ilyenkor tartózkodó, mert — mint például most is — nem tudhatja, megmarad-e a republikánusokkal a védővamos rendszer, vagy a szabadforgalom hívei kerülnek-e uralomra? A statisztika is bizonyítja, hogy az elnökválasztás előtt mindig csökken a bevándorlás és nagyobb a visszavándorlás. Mondhatok erre nézve egynéhány példát is. Ilt van megírva a „Bevándorlási visszaélések”-ről írott könyvemben, hogy az 1893-iki elnökválasztási évben a bevándorlók száma Ausztria-Magyarország területéről 57.420-ra csökkent az előző év 76.937 bevándorlójához képest; a következő elnökválasztás 1897-ben volt s míg 1896-ban 65.103 bevándorló jött Ausztria-Magyarországból, 1897-ben már csak 33.031. Épp ily tanulságos az 1904-iki elnökválasztó év, midőn a magyar és osztrák bevándorlók száma az előző évihez képest 206.011-ről 177.156-ra csökkent. Az idei évben szembevetésben tette a bevándorlás apadását és a visszavándorlás emelkedését a két fontos ok: a pénzügyi válság és az elnökválasztási harc összetalalkozása. Ami a *magyarság visszavándorlását* illeti, az mindig jeleltékeny volt, csak nem vették úgy észre, mint most. A magyarságnak *átlag 65 százaléka mindig visszavándorol*. Csak az üzletemberek és az iparosok nagy része az, mely állandóan künn marad. De a közönséges munkásoknak mintegy 95 százaléka máskor is visszatér a hazába.

— De van még egy harmadik ok, amelyért ez évben nagyobb és tartósabb a visszavándorlás, mint bármikor ezelőtt. Ez a harmadik ok az, hogy a mostani választáson dől el, vajjon Roosevelt anti-trust irányra győz-e, vagy pedig a trust rendszer. Mind a mellett nincs benne semmi kétségem, hogy *néhány hónap múlva újra megindul a kivándorlás Amerikába*.

— Hogy kinek van legtöbb kilátása a győzelemre? Meggyőződésem szerint *Taft*, a mostani hagügyi államtitkár lesz az új elnök, s ő a mérsékelt republikánusok programját vallja magáénak. A magyar republikánusok az ő hívei. Január 10-én meg is látogatta a magyar republikánus klubot s ez volt az egyedüli politikai klub, melyben az elnökválasztási harc megnyitja óta egyáltalán megfordult. Egy órahosszáig volt a magyarok közt, kis beszédet is mondott. — Örül, — így szólt — hogy eljöhettek ebbe a társaságba, ha másért nem, hát azért, mert az ő distingvált főnöke (Roosevelt) is jól érzi magát a magyarok között. — Mert a mostani elnökről tudnivaló, hogy régi magyarbarát. Mind a mellett nem lehetne azt mondani, hogy az amerikai magyarság mrnd a republikánusok híve. Elég jelentékeny magyar pártja van Bryannak, a demokraták jelöltjének is.

Érdekes az, amit Braun végezetül az amerikai magyarság anyagi helyzetéről mondott. A magyar ész és szorgalom nem egy szép, sőt nagy vagyon megalapítója már a dollárok hazájában is.

— Amerikában — mondotta — van már *legalább két tucat magyar milliomos* és magában Newyorkban legalább száz magyar, akiknek nagyobb a vagyona százezer dollárnál.

— **A német császár Fiumében.** Egy olasz lap közlése szerint Vilmos német császár utjába ellátogat Dalmáciába, majd Abbáziába, és Fiuméba is eljön. Hogy a hír megfelel-e a valóságnak, azt egyelőre nem lehet megállapítani. A német császár már járt egy ízben Abbáziában és több hetet töltött ott. Nem ki zárt dolog tehát, hogy ezuttal ismét ellátogat a szép üdülőhelyre Abbáziába, amely azóta, hogy a császár ott járt, sokat veszített csendes nyugalomból.

— **Pálinkamérők a kormányzónál.** A fumei pálinkamérők küldöttsége járt tegnap délelőtt 11 órakor *Nakó* Sándor gróf kormányzónál, azzal a kéréssel, hogy járjon közben a pálinkamérések nyitása és zárása dolgában a belügyminiszterhez benyújtott emlékiratuk kedvező elintézése dolgában. A kormányzó a küldöttséget szívesen fogadta és kijelentette, hogy legközelebb a fővárosban érdeklődni fog a kérdés iránt.

— **Sorozás.** Tegnap kezdődött a katonai kászárnyában az idei fősorozás. 176 sorozás-köteles ifjú szolítottak, de csak 129 jelent meg, akik közül hetvenkettőt soroztak be.

— **Tengerészeink Madridban.** Madridból jelentik, hogy osztrák-magyar nagykövetségnek az osztrák és magyar tengerésztisztek tiszteletére adott lakomáján résztvett Maura miniszterelnök, a külügyminiszter és neje, a tengerészeti miniszter, spanyol diszszolgálat tagjai, az olasz nagykövet nejevel és a német katonai attaché. A bankettet nagy fogadás követte.

— **Az „Ultonia” érkezése.** Csütörtökön érkezik ide az „Ultonia” Cunard-gőzös, amely Triesztet is érinti ez utjában. A visszavándorlók már Triesztben szállnak partra s vasuton érkeznek Fiuméba.

— **Delics Anna.** Most már ő is tudja, hogy senki sem lehet próféta a maga szűkebb pátriájában. Elment hát Itáliába propagandát csinálni a szocialista eszméknek. A „Gazzettino”-ban olvassuk, hogy Delics Anna négyülékes rendezésén buzgólkodik, legutóbb a piazzetta Pompe-n felolvasta egy Fiumében már nagyon ismert dolgát, amelyet „Hogyan születik, él és hal meg a szegény nép” címen adott elő. Lám, Velencében is ugyanez a sorsa a szegény embernek. Épp úgy születik, éppen úgy él, talán valamivel jobban is, mint Fiumében és éppen olyan módon hal meg. Szóval a születésben és a halálban egyek vagyunk. Akkor, amikor a világot meglátjuk, még mindegy hogy selyem vagy vászonpólyába göngyölnék bennünket. S a halál már mindent elfeledtet. A jólétet úgy, mint a szenvedést. Szóval Delics Annának tulajdonképpen csak azt kell fejtegetnie, hogy hogyan él ez a szegény földhözragadt ember — *amikor él!*

— **Jóteknység.** A helybeli m. kir. dohánygyár igazgatósága a szegény tanulók segélyezése céljából 50 koronát küldött a kórház utcai m. kir. áll. elemi fiúiskola igazgatóságá-

nak. E segélyösszeg a dohánygyári munkások által február hó 15-én rendezett bál tiszta jövedelméből való. Az iskola igazgatósága, a tantestület javaslatára, ezen összegben cipőket vett, melyekből egy-egy párt a következők kaptak: Siussi Lajos, Tar Mihály, Milling Ede, Jelics János, Primozics Károly, Tomee Natál, Rákár Imre, Brusz Károly, Baretich Győző, Bunyevacz Rezső, Marcon Guido. Az iskola igazgatósága közönetét fejezi ki a dohánygyári igazgatóságnak s a derék munkásoknak.

— **Ragadós betegségek.** A városi közegészségügyi hivatalnál e hó 9-től 15-ig a következő betegségeket jelentették be: Vörheny 2, bárányhimlő 16, számarköhögés 2, egyéb betegség 2. Ezekon kívül 7 beteget a szomszédos községekből szállítottak a városi kórházba.

— **Tűz a Belvederen.** Tegnap délután a Belvedere 146. számú Navarro-féle házban Belcsics Máttyás lakásában tűz támadt. A tűz gyorsan terjedt tova s ha a szomszédok nem sietnek segíteni az oltásban, mire a tüztők megérkeztek volna az egész ház tűz martalékává lett volna. Így azonban sikerült a tűz tovatérjedését meggátolni, úgy hogy mire a tüztők megérkeztek, a házat nem fenyegette a veszedelem. Rövid ideig tartó munka után a tüzet teljesen eloltották.

— **A santosi kikötő hajóforgalma és kávékivitele.** Az elmúlt 1907. évben a santosi kikötőben (Brazília) 1362 hajó fordult meg 2.622.426 tonna áruforgalommal.

A hajók országok szerint a következők:

Brazília	431 hajó
Anglia	318 "
Olaszország	177 "
Németország	155 "
Franciaország	132 "
Ausztria és Magyarország	28 "
Spanyolország	22 "
Oroszország	3 "

Santosból az elmúlt esztendőben a hajók 11.561.871 hatvan kilogrammos zsák kávéval vittek el. A kikötők szerint a szállítmányok a következőképpen oszlanak meg:

Hamburg	2.348,050
New-York	2.208,208
Le Havre	1.902,427
Anvers	1.370,136
Rotterdam	1.035,352
New Orleans	967,623
Trieszt	616,048
London	363,016
Bréma	175,344
Génuva	81,004
Fiume	15,395
Velence	13,309

— **Mozgófényképek.** Az „Edison” mozgófényképszínház legújabb műsora: Arabbs legenda. — A légyfőgő papir. — A kézijszó regénye. — Egy sakkjátszma.

— **Az idegesség ői!** Pusztul az emberiség! Ezt bizonyítja megdönthetetlen adataival a statisztika. Aki pedig a halálozási statisztika hátterébe tud pillantani, az meglátja a modern emberiség legveszedelmesebb ellenségét: az idegbajok különféle nemeit. Igen, a különféle idegességből származik a legtöbb ember betegsége. Balsorsát csak az kerüli ki, aki a villamos gyógyomodot használja s elolvasza az elektro vitalizer orvosi rendelő intézet által (Budapest, Károly-körút 2, félemelet 50.) kiadott ingyen könyvet a villamos gyógyomódról. Ezen 80 oldalú könyvet mindenki ingyen és bérmentve kapja, ha lapunkra való hivatkozással e hirneves intézetnek egy levelezőlapot ír.

— **Varieté International.** A Via Alessandrinában levő Nemzetközi Mulató napról-napra változatos műsorral szórakoztatja vendégeit. Hat elsőrendű művész és művész nő lép fel esténként a közönség nagy tetszése mellett. Az előadások 9 órakor kezdődnek.

— **A gyorsírást elsajátítani óhajtok figyelmébe!** A Fiumei Magyar Gyorsírókör kebelében alakult gyorsíró-tanfolyamon a tanítás már megkezdődött és még rövid ideig vétnetnek fel jelenkeznek. Tehát, akik a gyorsírást megtanulni óhajtják, azok jelentkezzenek a tanfolyam vezetőségénél minden kedden és pénteken este 8 és 9 óra között a „Kereskedők és Iparosok” egyesületének helyiségében (a városi takarékpénztár épületében Caffe Grande mögött, földszint) az első vásárcsarnok bejáratával szemben.

— **Szalonhajó szolgálat.** A Magyarhorát tengeri gőzhajózási társaság elhatározta, hogy az eddigi óránkénti szalonhajó szolgálatot Fiume és Abbázia közt, Lovranáig meghosszabbítja olyképen, hogy az említett járatok

egyik része Fiuméből Abbázián át Lovranáig és visszafelé utazással egészítették ki. Az új szolgálat menetrendje a hó 8-án lép életbe s a következő:

1. *Iudulás Fiuméből*: d. e. 7, 8, 9, 10 és 11 órákor, délben 12 és d. u. 2, 3, 4, 5, 6 és 7 órákor.

2. *Abbáziából Lovranába*: d. e. 8.45, 9.45, 1.45 és 11.45 órákor, ugyszintén d. u. 2.45, 3.45, 4.45 és 5.45 órákor.

3. *Lovranából Abbázia és Fiume felé*: d. e. 9.30, 10.30, 11.30 és d. u. 2.30, 3.30, 4.30 és 6.30 órákor.

4. *Abbáziából Fiume felé*: d. e. 6.45, 8, 9, 10 és 11 órákor, délben 12 és d. u. 2, 3, 4, 5, 6 és 7 órákor.

Ikábana hajók d. e. 9.05, 11.35 és d. u. 12.05, 2.35, 4.05 és 6.05 órákor fognak kikötni; ugyszintén a Fiuméből délben 12 és d. u. 6 órákor elinduló hajók Abbáziának érintése után *Voloskát* is fölkeresik, ezenkívül minden nap d. u. 1.45 órákor Voloskából Abbázián át Fiume felé indul egy hajójárat.

Olvasóink figyelmébe. Lapunk egyes példányai kaphatók a „Globus” hírlapelarusító üzletben, Vincenzo de Domini-utca. — Az Ivancich-féle hírlapelarusító üzletben. — A m. kir. dohánygyárfőnökségben, Piazza Elisabetta. — Capudi Romualdo likőruzetében, Deak Corso. — Trbojević G. papirkereskedésében Via del Molo. Barbis Giov. trafikban, Via Adamich és kiadóhivatalunkban.

TAVIKAT. TELEFON.

A képviselőház ülése.

BUDAPEST, márc. 17. A képviselőház mai ülésén *Justh Gyula* elnököl.

Az ülés megnyitása után mindjárt áttérnek a napirendre.

Az első szónok *Maniu Gyula*, aki a javaslat ellen beszél. Kijelenti, hogy ha a függetlenségi párt a revízió mellett van, elveiből kilencvenkilenc százalékot enged.

Kállay Tamás közbeiktál:

— Ez vakmerő hazugság.

Maniu határozati javaslatot nyújt be a javaslat ellen.

Molnár Gyula függetlenségi balpárti szintén a revízió ellen beszél. Bizonyítja, hogy a paktumban nem volt szó a házszabályrevízióról s a függetlenségi párt mégis meg akarja csinálni. Határozati javaslatot nyújt be a javaslatnak napirendről való levétele tárgyában.

Ez elnök ezután berekeszti a vitát s megállapítja, hogy kiknek van joguk a zárószó jogával élni. Két nemzetiségi határozati javaslatát alaki hiba miatt nem veszi figyelembe. (Nagy zaj a nemzetiségek között.)

Ezzel az ülés véget ér.

A király állapota.

BÉCS, márc. 17. A király állapota javult. Az elmúlt éjjelt nyugodtan töltötte.

A bán és a horvát országgyűlés.

ZÁGRÁB, márc. 17. A koalíciós újságok tegnap fölvetették azt a kérdést, hogy miért nem jelent meg a bán személyesen az országgyűlés elnapolás végett. Erre a kérdésre jól értesült forrásból a következőket jelentük: A bán azért nem jelent meg az országgyűlésen, mert a koalíció és a pártok köréből az a hír szivárgott ki, hogy a koalíciós képviselők elkészültek arra, hogy a bán, továbbá *Crnkovic* osztályfőt és *Gavranics* főispánt *tettlegesen bántalmazzák* a fogják, ha az országgyűlésen megjelennek. A bán elejét akarta venni azoknak a következményeknek, amelyek föltétlenül érték volna azokat, akik a bán vagy kíséretét bántalmazni merték volna.

Vizsgálat polgármesterek ellen.

ZÁGRÁB, márc. 16. A „Srbobran” írja, hogy a gracsaci polgármestert *Srlaric* Pált vizsgálat alá helyezték, mert állítólag nem teljesítette a választáson a kormány rendelkezéseit. A ledenici polgármestert *Antonijevics*et állásától felmentették.

A zágrabi elnapolás.

ZÁGRÁB, márc. 17. Politikai körökben beszélük, hogy *Mizler* csendőrszázados az or-

szággyűlés feloszlására vonatkozó királyi meghatalmazásnak egy példányát zsebében hordozta, s azon esetre, ha a képviselők a szábort nem hagyták volna el, ő lépett volna közbe.

A horvát képviselők.

BUDAPEST, márc. 17. Mára várták ide a horvát képviselőket, akik azonban táviratot küldtek, hogy csak a jövő héten érkeznek Budapestre. Penteken fontos értekezletet tartanak, amelyen megbeszélük jövőendő magatartásukat.

Színészek közgyűlése.

BUDAPEST, márc. 17. Az országos színészegyesület ma kezdte meg több napig tartó évi közgyűlését, amelyen száz küldött vett részt. Ditrői Mór elnök megnyitójában megemlítette, hogy a magyar színészetnek mennyire árt a sok kabaré és mozgófénykép színház, amelyek a magyar színészet pusztulását fogják eredményezni.

Halálraítelt gyilkos.

BEREGSZÁSZ, márc. 17. A törvényszék ma *Dávid Márton* gazdálkodót, aki *Spitz Mózes* szatocsót meggyilkolta, halálra ítélte. Fiát, aki részes volt a gyilkosságban, életfogytiglani jégvázra ítélte.

Öngyilkos földbirtokos.

MAKÓ, márc. 17. *Galgóczy István* földbirtokos egy pörben vesztes lett. Effeletti elkeseredésében revolverrel fölbélte magát.

Letartóztatott sikkasztó.

BÉCS, márc. 17. *Müller Akost*, aki ellen a pozsonyi törvényszék sikkasztás miatt körözőlevelet adott ki, ma itt lefoglalták. A sikkasztó álnév alatt tartózkodott a császárvárosban.

Felelős szerkesztő: Murai Jenő.

Szerkesztő: Fodor Oszkar.

Szoptató anyák

gyönyörködve látják, micsoda erőt és életörömet kölcsönöz nekik a

Scott-féle Emulsio

Az Emulsio vásárlásánál a SCOTT-féle módszer vedjéskét — a halászt — irják figyelembe venni.

Amellett hogy izletes, elősegíti az étvágyat és az emésztést, továbbá erősitőleg hat az egészségre és az egész szervezetre. De a mellett igen jótékony hatással van a szopós gyermekre is, rózsás színt ad neki, erősíti, tehát kettős a szerető szülő öröme.

Egy eredeti üveg ára 2 K. 50. fillér.

Kapható a gyógyszerárakban.

Hivatalnoknő

ki a magyar és német nyelvet bírja és két évi irodai gyakorlattal bír állást keres. Czim a kiadóban.

Ügyes himzőnő

fehérben és színesben mérsékelt áron munkát vállal. Cim a kiadóban.

Catti György utóda

cs. és kir. udvari szállító

GYÓGYSZERTÁRA

a városi torony mellett.

Ajánlja magát minden orvosi rendelés azonnali és exakt elkészítésére. Kapható minden gyógyszerészeti különlegesség, gyógyszerzappanok, az összes ásványvízek, toalettcikkek és szépítőszerek, b. stb.

Rauschel Ferenc

első fiumei kézmű- és divatáruháza a Corsón levő nagyarányu árutermeit szíves figyelmébe ajánlja ugy a helybeli közönségnek mint a Fiumében és környékén időző idegeneknek.

VARIETÉ INTERNAZIONALE

Estéknként kiváló művészierők fellépte
Via Alessandrina 3. Hezdeté 9 órákor.

ÁGYTOLL GÖZTISZTÍTÁS!

Szab. módszer szerint előkészítet higienikus „AGYTOLLAK”

„MARABU”-hoz
Budapest. Károly-körút 7.
TELEFON 71-25

A visszaszállítás még aznap eszközöltetik.

A

„Pannonia” kávéházban

FIUME, Piazza Zichy

ma és minden este cimbalmos- és hegedű

hangverseny.

A helybeli és az átutazó magyarság szíves figyelmébe.

Magyar kiszolgálás.

Használt és új

zsákok raktára.

Bel- és külföldi gyártmányu új és használt zsákok vétele és eladása.

Rupnik Emil

Ürményi-tér 6. sz. Steinmann-féle ház.

Telefon 226. sz.

Házvezetőnői állást keres

15 évi bizonyítvánnyal rendelkező gazdasszony, a ki több úri házban volt már alkalmazva és kitűnő bizonyítványokkal rendelkezik. Cim a kiadóhivatalban.

Egy urilakás

a mely áll 2 szoba fürdőszoba, előszoba s konyhából, finom butorral berendezve azonnal átadó. Bővebb felvilágosítást ad: Klóór Via Andrassy 21. sz. Használt butort veszek s eladok.

VELENCE CAVALLETTO

SZÁLLODA és ÉTTERMEK
a Márkustér közvetlen közelében
teljesen ujjaalakítva.

Szobák 2^{1/2} lirától, teljes
penzió 9 lirától feljebb.

Kitűnő konyha, tiszta italok.

Vársaskoesi és megbizott az állomásnál.

VILLANYVILÁGÍTÁS!

GŐZFŰTÉS! — FÜRDŐK!

Tulajdonosok:

Serantoni és Fratelli Scattola.

Naponta friss!

Naponta friss!

Az új

Huscsarnokban

a legjobb minőségű és naponta friss

Marha-, Borju- és Sertéshus kapható
meglepő olcsó árban.

Ne mulassza el megtekinteni és egy próbavásárlást tenni az új
HUSCSARNOKBAN

Piazza Ürmény 1. számú vásárcsarnok 24-26. számú rekesz.
Kívánatra házhoz is küldjük a húst!

Kitűnő tisztelettel
REICH TESTVÉREK.

Lovranában (Abbazia közvetlen közeleiben)

a „QUARNERO“ szállodát és PENSIÓT

LATOGATJA MINDEN MAGYAR EMBER.

Tulajdonos: ZIPERA RUDOLF, az abbaziai Jeanette szálló volt szakácsa.
Kitüntette a nagy korona-renddel a svéd király által.

Kitűnő konyha. Elegánsan berendezett balkonos szobák
gyönyörű tengeri kilátással. Remek terasz.

Mérsékelt árak. Földök a házban.

Családok részére nagy engedmény.

KURZ FRIGYES

szobafestő
czimfestő és mázoló,
Vicolo del Pino 9.

Elvállalok szoba- és díszlet-
festést, mázolást a leggyors erübb
kivitelől a leggazdagabbig.

Fa-, bádóg-, vászon- és üveg-
címablák készítését a legmo-
dernebb kivitelben a legolcsóbb
árak mellett.

A n. é. község szives párt-
fogását kéri

mély tisztelettel
KURZ FRIGYES
Vicolo del Pino 9. szám.

Lockey HOFBRÄU SZÁLLODÁJA

Központi fekvés a Curpark mellett

● ● Villamos világítás ● ●

Szobák pensioval vagy a nélkül

Polgari árak.

● Figyelmes kiszolgálás. ●

Kitűnő magyar konyha.

Vas- és érczárú-üzlet Simper János

Fiume, Via Governo 20.

Telefon 402.

Kályhák, sparherdek,
kályhavédők, széntartók
stb. nagy raktára.

Különlegességek
konyhaedényekben.

CRNKOVIĆ

szálloda, penzió és kávéház.
CIRKVENICA.

A fürdő központján, közvetlen a tengerpart
mentén, a mólótól 2 pezcnyire.

Kitűnő magyar és német konyha.

Kitüntette a német orvos kong-
resszus által.

Eredeti magyar és német fajták va-
lamint Müncheni és Pilseni sörök.

Utazóknak és kirándulóknak kiválóan
alkalmas hely.

Olcsó árak.

Pontos kiszolgálás.

Tulajdonos: CRNKOVIĆ JÓZSEF.

ÓH JAJ!

Megfojt az átkozott
köhögés!

Köhögés, rekedtség
és elhízás ellen gyors
és biztos hatásúak

Egger mellpasztillái

az étvágyat nem rontják
és kitűnő ízűek.

Doboza 1 és 2 korona.
Próbadoz 50 fillér.

Fő- és szétküldési raktár:

„NADOR” gyógyszerár

Budapest, VI., Váci-körút 17.

ELJEN!

Egger-mellpasztillái
esakhamar meggyógyított

KAPHATÓ FIUMÉBEN: Accurti Károly, Bab és Hinkó, Mizzai Adorján
Prodani János, Schiadtler Adolf gyógyszerárak, Rosenkört Gustáv

HIRDETÉSEK felvételnek a hirdetőhivatalban.

LIEBL ISTVÁN MONTE VERDE

vendéglője a Jelačić kaszárnyával
szemben.

Kitűnő magyar konyha

Hamisítatlan magyar borok.

Kőbányai polgári sör.

Olcsó havi előfizetések.

Fedett tekepálya.

SERDOZ FRANCESCO

FIUME, Via del Fosso 2.

— Telefon sz. 303. —

Vaskereskedés.

Fémárak. - - -

Vasgerendák.

Nagy választék kályhák, tűzhelyek,
pénzszekrények, konyhaedényekben stb.

KIADÓTULAJDONOS: „A TENGERPART” LAPKIADÓ VÁLLALAT.

Ha szereti az egészségét,
használjon kizárólag
aluminium konyhaedényeket

tiszta alumíniumféműből, a melyekkel fűtő-
anyagban 40%-ot takarít meg.

EGYEDÜLI FŐKARTOS

LEONESSA VINCENZO
Via Andrássy 17. — FIUME — Via Andrássy 17.

Fuvardíj-visszatérítést

minden küldemény után Magyarországra vagy Magyarországról a
fuvarlevelek alapján készítőül

STERMANN IGNÁC

szállító cég (hatósággal engedélyezett és bejegyzett fuvarlevél-ke-
szítő) Budapest, V. Váci-körút 74.

1907. március 1-től kezdve minden fuvarlevél beküldendő fenti cégnek.

Első és legjobb hírnevű óraüzlet Nattich Henrik

FIUME, Corso.

Chronometer és műórás.

Genfi és Glashütte-féle

angol különlegességi

gyártmányok.

Cinematograf „EDISON”

Mozgófénykép-terem
VIA FIUMARA 2. SZÁM.

A legszebb és legtekélyesebb ve-
títési szerkezettel.

Villanyosan szellőztetett s kényel-
mes üléssekkel berendezett nézőtér.

Állandó előadások d. u. 1/5-től
kezdve.

Állandó bérletjegyek is válthatók
a pénztárnál.

Női kalapok

Legújabb divatu modellek és
formák.

Átalakítások a legizlésebb
kivitelben eszközöltetnek.

Jutányos árak!

WEISZ FANNY

Via Andrássy 13. FIUME Via Andrássy 13.

Urános-kéítő pasztillák,

liszt. fűszer, hüvelyesek

és kókuszszir elarusítása.

Weisz Ignác

1. sz. régi vásárcsarnok.

Bors, fahéj és egyéb fűszerek
a vevő előtt daráltatnak le.

NYOMTATOTT A QUARNERO NYOMDÁBAN FIUME